

Posudek diplomové práce

Helena Hanušová, Aristokraté a válka. O válce roku 1866 v dopisech a denících Karla, Rudolfa Karla a Arnošta Chotka. Edice vybraných písemností, FF UK Praha – katedra PVHAS, Praha 2016, 85 s. včetně příloh.

Prameny osobní povahy, ego-dokumenty, stojí dlouhodobě na předních místech zájmu nejen domácí, ale i zahraniční historiografie na straně jedné, na druhé straně se těší pochopitelnému zájmu široké čtenářské obce, jak odborné, tak laické. Tomu odpovídá vysoká četnost výběru těchto pramenů pro zpracování v rámci závěrečných kvalifikačních prací na všech stupních studia. Uvedené prameny se dostávají stále častěji do centra zájmu badatelů nejen pro monografické zpracování, ale i jako předmět edičního zpřístupnění. Tak je tomu i v případě diplomové práce Heleny Hanušové, v níž se do centra pozornosti autorky dostává vztah několika příslušníků šlechtického rodu Chotků k fenoménu války, jejich pocity, postoje a jednání, osudy v době prusko-rakouského konfliktu v roce 1866.

Práce vychází z dlouhodobého zájmu autorky o osudy členů rodiny Chotků především v 19. století, což dokládá i její bakalářská práce, v níž se věnovala rozboru historických fotografií z rodinných alb Chotků (není projevem neskromnosti citovat vlastní práci a odkazovat na ni či ji alespoň uvést v závěrečném přehledu pramenů a literatury). Předkládaná diplomová práce je založena na zevrubné analýze písemností osobní povahy – korespondenci a deníků tří příslušníků rodiny (Karla, Rudolfa Karla a Arnoška Chotka), které vznikly v době pruské okupace či se k ní vztahovaly. Práce je logicky členěna na dva základní oddíly – monografický a ediční. V úvodu autorka seznamuje s metodickými východisky práce, přibližuje její strukturu, součástí textu je i základní přehled literatury vztahující se k tématu. Druhá kapitola přináší osobnostní profily hlavních aktérů – Karla, Rudolfa Karla a Arnošta Chotka, jimž předchází stručný přehled rodové historie od přelomu 17. a 18. století do poloviny století dvacátého, respektive základní informace o nejvýraznějších osobnostech rodu v daném období a o jejich osudech. Hlavním zdrojem informací pro tuto část byla především stávající literatura a osobní fond Karla Chotka v Archivu Národního muzea, dále písemnosti z rodinného archivu Chotků, jenž je uložený ve Státním oblastním archivu v Praze. Vzhledem k tomu, že členové rodu se výrazně společensky angažovali, kromě hlavních pramenů (deníky a korespondence) nezůstaly stranou pozornosti diplomantky ani písemnosti uložené ve fondech regionálních archivů, konkrétně ve Státním okresním archivu v Kutné Hoře, pominut nebyl ani dobový periodický tisk.

Stěžejní část práce představuje kapitola třetí, v níž autorka mapuje válečné události roku 1866 (včetně hlavních historických souvislostí, průběhu a výsledku válečného konfliktu) tak, jak byly zachyceny ve využitých pramenech, poskytujících komparativní pohled, podávajících výpověď o způsobu vnímání daných událostí jednotlivými osobami. Pro možnost exaktního porovnání výpovědi jednotlivých pramenů připojila H. Hanušová přehledně zpracovanou tabulku, v níž jsou den po dni zmapovány události v době od 16. června do 12. července 1866 v konkrétních zdrojích. Závěrem první (monografické) části je připojeno zamyšlení nad výpovědní hodnotou pramenů osobní povahy v souvislosti s líčenými událostmi, které je současně úvahou o mentalitě české šlechty druhé poloviny 19. století na pozadí válečných událostí.

V druhé části práce jsou edičně zpřístupněny konkrétní ego-dokumenty, s nimiž autorka pracovala – dva dopisy, deník a memorabilia. Vlastní edici, při jejímž zpracování vycházela diplomantka ze „Zásad“ vydaných pod redakcí Ivana Šťovička, předchází stručná ediční poznámka. Závěrem je připojen spojený osobní a místní rejstřík vztahující

se k celé práci včetně edice (zde by bylo vhodné grafické odlišení odkazů na vlastní text práce a edici).

Závěr: autorčino nadšení pro zvolené téma je zřejmé z celého textu, který je psán čtivě, kultivovaným jazykem. Zároveň je však patrně důvodem drobných opakování, respektive překrývání některých pasáží, a někdy určité roztržitosti textu, která však nikterak zásadně čtenáře neruší. Práce je zvládnuta kvalifikovaně, se znalostí metodických postupů, přináší řadu nových informací, podnětů k rozpracování, prohloubení. Po určitých úpravách doporučuji autorce zvážit publikování dílčích částí.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit stupněm velmi dobře.

doc. PhDr. Ivana Ebelová, CSc.
vedoucí práce

V Praze dne 2. září 2016